

ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 25-річчю Медичного інституту
Сумського державного університету**

(Суми, 17–19 жовтня 2017 року)

За загальною редакцією О. О. Єжової

УДК 613.98

ЗДОРОВ'Я І ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ ОСІБ СТАРШОГО ВІКУ В УКРАЇНІ

Олександр Поляков

Приватний вищий навчальний заклад «Київський медичний університет»,

Київ, Україна

polarissupernova@gmail.com

The ability to work in persons 45-80 years old was studied. It was found that after 45 years, the general decline in working capacity is from 0.5 to 2% per year. The professional disability occupation rate is 0.1-0.4% per year. Optimization of the working conditions of the elderly should take into account the age-old decline of the person's ability to work and be directed not to the intensity of labor, but to its effectiveness. Gerontechnology introduction in the occupational environment and the implementation of the professional labor rehabilitation will maintain the health and working capacity of elderly subjects.

Keywords: elderly workers, health, rehabilitation, working capacity

Badano zdolność do pracy u osób w wieku 45-80 lat. Stwierdzono, że po 45 latach ogólny spadek zdolności produkcyjnych wynosi od 0,5 do 2% rocznie. Profesjonalna stopa zawodowa osób niepełnosprawnych wynosi 0,1-0,4% rocznie. Optymalizacja warunków pracy osób w podeszłym wieku powinna uwzględniać wiekowy spadek zdolności osoby do pracy i być skierowany nie do intensywności pracy, ale do jej skuteczności. Wprowadzenie przez Gerontechnology środowiska zawodowego i wdrożenie profesjonalnej rehabilitacji pracy będzie podtrzymywać zdrowie i zdolność do pracy starszych osób.

Słowa kluczowe: starsi pracownicy, zdrowie, rehabilitacja, zdolność do pracy.

Взаємозв'язок здоров'я і працездатності обумовив актуальність проведеного дослідження. Дослідженнями показано, що запорукою успішності трудової діяльності є належний рівень здоров'я протягом трудового стажу. Але вікове зниження функціональних можливостей негативно впливає на працездатність людини. Водночас, набута освіта, навчання, перенавчання, професійне вдосконалення і оптимізація умов праці в значній мірі компенсують вікове зниження працездатності

Мета – оцінити загальну працездатність людини з віком і з'ясувати можливі шляхи компенсації цього зниження завдяки впровадження геронтотехнологічних підходів щодо підтримки професійної працездатності осіб старшого віку.

Матеріал і методи. Вивчено фізіологічні і ергономічні показники загальної працездатності в 320 працівників розумової праці, 190 робітників фізичної праці, 412 працівників сільського господарства віком 45 – 80 років. Встановлено, що після 45 років темп зниження фізичної і розумової

працездатності становить від 0,5 до 2% за рік. Зниження інтегральних показників професійної працездатності носить нелінійний характер і становить 0,1-0,4% на рік. У працівників старшого віку (ПСВ) спостерігається зміна психологічного профілю особистості в сторону песимістичності, іпохондрії, тривожності, емоційної лабільності і приховування проблем соціально-психологічного характеру, яке тісно корелює з показниками біологічного віку ($R = 0,67$, $p < 0,01$), розумової ($R = 0,63$, $p < 0,01$) і фізичної працездатності ($R = 0,69$, $p < 0,01$). Показано, що професійна перепідготовка є варіантом трудової реабілітації ПСВ. Виявлено, що раніше виконувана професійна діяльність є провідним чинником, що впливає на успішність навчання і перенавчання ПСВ. Різні патологічні стани поряд з несприятливими виробничими чинниками сприяють виникненню неспецифічних змін в організмі людини і прискоренню темпу старіння. Показано медико-біологічну доцільність адекватної трудової діяльності ПСВ. Виявлено, що впровадження досягнень геронтотехнології дозволить особам старшого віку підтримувати продуктивність праці на рівні близьким до молодих працівників, що позитивно впливає на підвищення якості життя ПСВ.

Висновки. Показано, що оптимізація роботи ПСВ має враховувати вікове зниження працездатності людини і орієнтуватися не на інтенсивність праці, але на підвищення її ефективності. Найбільш перспективним резервом збереження здоров'я і працездатності є геронтотехнологічна адаптація виробничого середовища і впровадження професійно-трудої реабілітації відповідно реальних можливостей працівників старшого віку.

УДК 616-036.86-083(477)

СУЧАСНИЙ СТАН МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ІНВАЛІДІВ В УКРАЇНІ

В. І. Шевчук, Н. М. Беляєва, О. Б. Яворовенко, І. В. Куриленко

*Науково-дослідний інститут реабілітації інвалідів Вінницького
національного медичного університету ім. М.І.Пирогова, Вінниця, Україна
reab@ukr.net*

The state social policy on disabled people in Ukraine is built in accordance with the international documents, the main place of which is the rehabilitation of the disabled. The incomplete use of state-offered opportunities reduces the effectiveness of medical and social rehabilitation of the disabled and sets the task of improving it. Today the problems of improving of the quality of medical and social rehabilitation of the disabled, its effectiveness, and the definition of the needs of the disabled in rehabilitation services are relevant.